

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 327/2025 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om likabehandlingen i fråga om mobilförbudet i skolorna

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 327/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Ari Koponen /saf:

Hur ämnar undervisningsministern säkerställa att mobilförbudet i skolorna förverkligas jämlikt i alla skolor i hela landet, och ämnar regeringen lägga fram en proposition till riksdagen där mobilförbudet utvidgas till att omfatta även raster?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Enligt gällande lagstiftning får eleven inte använda telefon eller någon annan mobil enhet under lektionerna, med undantag för användning med lärarens tillstånd i inlärnings syfte eller, med rektorns eller lärarens tillstånd, för sin personliga hälsovård eller som sådant hjälpmedel som avses i 31 § i lagen om grundläggande utbildning (29 § 4 mom. i lagen om grundläggande utbildning).

I ordningsstadgan eller ordningsbestämmelserna ska utbildningsanordnaren bestämma hur telefoner och andra mobila enheter ska förvaras på lektionerna samt om hur de ska användas och förvaras under den del av arbetsdagen som inte är lektionstid. (29 § 5 mom. i lagen om grundläggande utbildning).

Det är inte längre frivilligt för skolorna att utarbeta en ordningsstadga, utan en skyldighet. I ordningsstadgan kan skolorna beakta sina lokala behov. Processen för att utarbeta ordningsstadgan stöder elevernas delaktighet och engagemang i dem. Elevkåren ska höras när ordningsstadgan utarbetas.

Propositionen behandlades av grundlagsutskottet, som gav ett utlåtande (GrUU 6/2025 rd) om regeringspropositionen. Grundlagsutskottet ansåg inte att det med tanke på de grundläggande och mänskliga rättigheterna finns något hinder för att utbildningsanordnaren i sin ordningsstadga bestämmer om användningen av telefoner och andra mobila enheter utanför lektionstid. Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande att:

”Grundlagsutskottet anser att den föreslagna regleringen inte är sådan reglering som begränsar eller ingriper i de grundläggande fri- och rättigheterna. Dessutom anser utskottet att det är klart att en sådan användning av mobila enheter som inte tjänar inläringen eller som inte har att göra med hälso- och sjukvården och som

stör undervisningen eller inläringen inte ens omfattas av skyddet för de grundläggande fri- och rättigheterna. Inte heller bestämmelserna om att begränsa användningen av mobila enheter under arbetsdagen annat än på lektionerna är problematiska.”

I sin behandling av propositionen ansåg kulturutskottet det ändamålsenligt att läroanstalternas ordningsstadgor innehåller bestämmelser om användningen av telefoner och andra mobila enheter utanför lektionstid.

Kulturutskottet konstaterade i sitt betänkande (KuUB 3/2025 rd):

”En alternativ handlingsväg som nämns i propositionen är att införa ett totalförbud mot elevernas användning av mobila enheter under hela arbetsdagen. Det alternativa skulle förenhetliga läroanstalternas praxis ytterligare, men samtidigt skulle det hindra läroanstalterna från att beakta sina olika situationer och behov i fråga om mobila enheter. Utskottet anser att det i detta skede är ändamålsenligt att det i lagen införs bestämmelser om en begränsning av användningen av mobila enheter under lektionstid och att det i läroanstalternas ordningsstadgor bestäms om användningen under den del av arbetsdagen som inte är lektionstid. Med den del av arbetsdagen som inte är lektionstid avses i propositionen bland annat raster, måltider och till exempel förflyttning från en plats till en annan.”

Dessutom ansåg kulturutskottet det viktigt att få närmare information om konsekvenserna av de begränsningar i lagstiftningen i utlandet som beskrivs i regeringens proposition och om slutsatserna av dem. Därför gav utskottet ett utlåtande (Riksdagens svar RSv 42/2025 rd – RP 212/2024 rd):

”Riksdagen förutsätter att undervisnings- och kulturministeriet före utgången av 2026 gör en utredning om vilka konsekvenser sådana begränsningar som gäller användningen av mobila enheter har i Finland och andra länder samt vid behov vidtar fortsatta åtgärder med anledning av utredningen.”

Lagstiftningen om användning och förvaring av telefoner och andra mobila enheter har varit i kraft i cirka två månader. Vid undervisnings- och kulturministeriet har man inlett beredningen av den utredning som kulturutskottet förutsätter om konsekvenserna av begränsningarna av användningen av mobila enheter. Det är viktigt att man får heltäckande och tillräcklig information om bland annat hur ordningsstadgorna och lagstiftningen fungerar för att begränsa användningen av telefoner och andra mobila enheter. Därför är det i detta skede för tidigt att bedöma behovet av att ändra lagstiftningen.

Helsingfors 23.10.2025

Undervisningsminister Anders Adlercreutz